

**СОГТУУРАХ, МАНСУУРАХ ДОНТОЙ ХҮНИЙГ ЗАХИРГААНЫ ЖУРМААР АЛБАДАН
ЭМЧЛЭХ ТУХАЙ**

/Шинэчилсэн найруулга/

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь согтуурах, мансуурах донтой хүнийг гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор эрүүл мэндийн болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын хяналтан доор захиргааны журмаар албадан эмчлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Согтуурах, мансуурах донтой хүнийг захиргааны журмаар албадан эмчлэх хууль тогтоомж

2.1.Согтуурах, мансуурах донтой хүнийг захиргааны журмаар албадан эмчлэх хууль тогтоомж нь Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хууль, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль, Цагдаагийн албаны тухай хууль, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Албадан эмчлэх үндэслэл

3.1.Согтуурсан, мансуурсны улмаас өөртөө болон бусдад аюул учруулах эрсдэлтэй байдалд орсон хүн согтуурах, мансуурах донтой болох нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон боловч сайн дураараа эмчлүүлэхээс татгалзсан тохиолдолд шүүхийн шийдвэрээр албадан эмчилгээнд хамруулна.

3.2.Энэ хуулийн 3.1-д заасан донтох эмгэгийн оношийг тогтооход эрүүл мэндийн салбарт мөрдөж байгаа оношилгоо, эмчилгээний стандарт, эмнэл зүйн удирдамжийг баримтална.

3.3.Жирэмсэн эмэгтэй, гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй эх, мөн насны хүүхэдтэй өрх толгойлсон эцэг, 16 нас хүрээгүй хүүхэд, 60-аас дээш настай хүн болон биеийн хүнд эмгэгтэй хүнийг албадан эмчлэхийг хориглоно.

3.4.Согтуурах, мансуурах донтой хүнийг албадан эмчилгээнд давтан хамруулж болно.

4 дүгээр зүйл.Албадан эмчлүүлэх тухай хүсэлт гаргах

4.1.Согтуурч, мансуурсны улмаас өөртөө болон бусдад аюул учруулах эрсдэлтэй байдалд орсон хүнийг албадан эмчлүүлэх тухай хүсэлтийг дараах этгээд нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллага /цаашид "цагдаагийн байгууллага" гэх/-д бичгээр гаргана:

4.1.1.өрхийн болон сумын эмч, эсхүл сэтгэц, наркологийн эмч;

4.1.2.сум, хорооны нийгмийн ажилтан;

4.1.3.аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага;

4.1.4.гэр бүлийн гишүүн, төрөл, садангийн хүн.

4.2.Тухайн хүнийг албадан эмчлүүлэх тухай саналыг цагдаагийн байгууллагын алба хаагч гаргаж болно.

5 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллага дүгнэлт гаргах

5.1.Цагдаагийн байгууллага энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан хүсэлтийг хүлээн авмагц тухайн хүний хувийн баримт бичиг, тодорхойлолтыг бүрдүүлж, энэ хуулийн 3 дугаар зүйлд заасан дүгнэлт гаргуулахаар тухайн хүний харьяалагдах нутаг дэвсгэрийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагад хандана.

5.2.Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллага тухайн хүнийг согтуурах, мансуурах донтой эсэхийг тодорхойлох дүгнэлтийг үзлэг хийснээс хойш 24 цагийн дотор гаргана.

5.3.Согтуурах, мансуурах донтой эсэхийг тодорхойлох эрүүл мэндийн дүгнэлт гаргахдаа төрөлжсөн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, шинжилгээ хийж, онош, хүндрэл, албадан эмчилгээний хориглох заалт, гаж нөлөөг дүгнэлтэд тусгаж, албадан эмчилгээнд явуулах эсэх тухай энэ хуулийн 5.6-д заасан жагсаалтыг үндэслэн тодорхой бичнэ.

5.4.Согтуурах, мансуурах донтой эсэх тухай дүгнэлт гаргахад шаардлагатай үзлэг, шинжилгээг тухайн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллага үнэ төлбөргүй хийнэ.

5.5.Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллага албадан эмчилгээнд явуулах боломжгүй гэсэн дүгнэлт гарсан тохиолдолд тухайн хүнд оношийг нь танилцуулж, үзлэг, шинжилгээгээр илэрсэн биеийн хүнд эмгэгийг эмчлүүлэх талаар зөвлөгөө өгнө.

5.6.Согтуурах, мансуурах донтой хүнд албадан эмчилгээ хийхийг хориглох биеийн хүнд эмгэгийн жагсаалт, эрүүл мэндийн дүгнэлт гаргах журам, дүгнэлтийн загварыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

5.7.Энэ хуулийн 5.2-т заасан дүгнэлтийг тухайн хүн, түүний гэр бүлийн гишүүн, төрөл, садангийн хүн эс зөвшөөрвөл сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх төв байгууллагад хандан гомдол гаргаж болно.

6 дугаар зүйл.Сайн дураараа эмчлүүлэх хүсэлт гаргах

6.1.Согтуурах, мансуурах донтой нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсоны дараа тухайн хүн өөрөө сайн дурын үндсэн дээр энэ төрлийн эмчилгээнд хамрагдах хүсэлтээ цагдаагийн байгууллагад бичгээр гаргасан тохиолдолд хувийн байдлыг нь харгалзан албадан эмчилгээнд явуулахгүй байж болно.

6.2.Сайн дураараа эмчлүүлэх хүсэлт гаргасан хүн эмчилгээнд хамрагдаж байгаа тухай цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд эмчилгээний хугацаа дууссаны дараа эмнэлгийн тодорхойлолтыг цагдаагийн байгууллагад өгнө.

6.3.Энэ хуулийн 6.1-д заасны дагуу хүсэлт гаргасан өдрөөс хойш нэг сарын хугацаанд эмчилгээнд хамрагдаагүй тохиолдолд энэ хуулийн 4.2-т заасны дагуу цагдаагийн байгууллага тухайн хүнийг албадан эмчилгээнд явуулах саналыг шүүхэд гаргана.

7 дугаар зүйл.Лавлагаа авах

7.1.Цагдаагийн байгууллага шаардлагатай тохиолдолд албадан эмчилгээнд явуулах хүний талаар улсын бүртгэлийн байгууллагад хандаж лавлагаа гаргуулна.

7.2.Улсын бүртгэлийн байгууллага энэ хуулийн 7.1-д заасан лавлагааг даруй гаргаж өгнө.

Тайлбар: Энэ зүйлд заасан "даруй" гэж Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.4 дүгээр зүйлийн 1.7-д заасныг ойлгоно.

8 дугаар зүйл.Шүүхэд хүсэлт гаргах

8.1.Цагдаагийн байгууллага дараах материалыг бүрдүүлж, албадан эмчилгээнд явуулах хүнийг шүүхэд шилжүүлнэ:

8.1.1.тухайн хүнийг албадан эмчилгээнд явуулах тухай энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан хүсэлт;

8.1.2.албадан эмчилгээнд явуулах хүний иргэний үнэмлэх, эсхүл түүнтэй адилтгах баримт бичгийн хуулбар, байхгүй тохиолдолд улсын бүртгэлийн байгууллагын лавлагаа;

8.1.3.оршин суугаа газрын хаягийн тодорхойлолт;

8.1.4.тухайн хүн согтуурсан, мансуурсан үедээ зөрчил гаргасан, эсхүл эрүүлжүүлэгдсэн талаарх цагдаагийн байгууллагын тодорхойлолт;

8.1.5.тухайн хүн согтуурах, мансуурах донтой тухай эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын дүгнэлт.

8.2.Шүүх энэ хуулийн 8.1-д зааснаас бусад материалыг холбогдох байгууллага, иргэдээс авч болно.

8.3.Албадан эмчлэх тухай шүүхийн шийдвэр гарах хүртэлх хугацаанд тухайн хүнийг цагдаагийн байгууллага саатуулж болно. Саатуулах нийт хугацаа 48 цагаас илүүгүй байна.

9 дүгээр зүйл.Шүүх шийдвэр гаргах

9.1.Тухайн хүнийг албадан эмчилгээнд явуулах эсэхийг шүүх хуралдаанаар хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.

9.2.Шүүх хуралдааныг Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан журмын дагуу явуулж, шийдвэр гаргана.

9.3.Шүүх хуралдаанд албадан эмчилгээ хийлгэх хүнийг өөрийг нь болон түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч, албадан эмчилгээнд явуулах хүсэлт гаргасан хүн, байгууллагын төлөөлөл, шүүхээс шаардлагатай гэж үзсэн бусад хүнийг оролцуулж болно.

9.4.Шүүхийн шийдвэрийг хуулийн хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн биелүүлнэ.

9.5.Тухайн хүн, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч нь шүүхийн шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан хугацаанд давж заалдах гомдол гаргах эрхтэй.

9.6.Албадан эмчилгээнд явуулах тухай шүүхийн шийдвэр гарсны дараа тухайн хүнийг албадан эмчлэх эмнэлэгт хүргэх ажиллагааг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага хариуцна.

9.7.Цагдаагийн алба хаагч албадан эмчлэх тухай шүүхийн шийдвэр гарсан талаар тухайн хүний гэр бүлийн гишүүн, төрөл садангийн хүнд, хэрэв ганц бие хүн бол түүний оршин суугаа газрын нийгмийн халамж, үйлчилгээний байгууллагад ажлын таван өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

10 дугаар зүйл.Албадан эмчлэх эмнэлэгт хүлээн авах

10.1.Эмнэлэг дараах баримт бичгийг үндэслэн албадан эмчлүүлэх хүнийг хүлээж авна:

10.1.1.шүүхийн шийдвэр;

10.1.2.эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын дүгнэлт;

10.1.3.иргэний үнэмлэх, эсхүл түүнтэй адилтгах баримт бичиг, байхгүй тохиолдолд улсын бүртгэлийн байгууллагын лавлагаа.

10.2.Эмчлүүлэх хүний бие болон эд зүйлд харуул хамгаалалтын ижил хүйсийн ажилтныг байлцуулан үзлэг хийж, хориглосон баримт бичиг, мөнгө, эд зүйлийг бүртгэн түр хураан авч, тэмдэглэл үйлдэнэ.

10.3.Эмч эмчлүүлэх хүнийг хүлээн авмагц түүнд үзлэг хийж, өвчний түүх нээж, албадан эмчилгээний зорилго, ач холбогдол, эмнэлгийн дотоод журам, эмчлүүлэгчийн эрх, үүргийг танилцуулна.

10.4.Хэвтэн эмчлүүлэх өрөөнд хүйсийн байдлаар нь хуваарилах ба анх удаа эмчлүүлэгчийг давтан эмчлүүлэгчээс, согтуурах донтой хүнийг мансуурах донтой хүнээс тусад нь байрлуулна.

10.5.Албадан эмчлэх эмнэлэгт хүлээж авах үед эмчлүүлэхээр ирсэн хүн нь хууль ёсны асран хамгаалах, харгалзан дэмжих хүнгүй, гэр оронгүй, ажил эрхэлдэггүй, иргэний үнэмлэхгүй нь тогтоогдвол албадан эмчлэх эмнэлэг тухайн хүний мэдээллийг нийгмийн халамж, үйлчилгээний асуудал хариуцсан байгууллагад эмчлүүлэгчийг эмнэлэгт хүлээн авсан өдрөөс хойш долоо хоногийн дотор хүргүүлнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ АЛБАДАН ЭМЧЛЭХ ЭМНЭЛЭГ

11 дүгээр зүйл.Албадан эмчлэх эмнэлэг

11.1.Албадан эмчлэх эмнэлэг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын харьяалалд ажиллана.

11.2.Албадан эмчлэх эмнэлгийн даргыг шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх төв байгууллагын дарга томилж, чөлөөлнө.

11.3.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх төв байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан эмнэлгийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.

11.4.Албадан эмчлэх эмнэлэг төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг байх ба түүнийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах тухай шийдвэрийг Засгийн газар гаргана.

11.5.Албадан эмчлэх эмнэлэг шүүхийн шийдвэрийг үндэслэн эмчлүүлэх хүнийг нутаг дэвсгэрийн харьяалал харгалзахгүй хүлээн авч, холбогдох хууль, журам, стандартын дагуу эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.

11.6.Албадан эмчлэх эмнэлэг эмчилгээнд хамрагдсан хүний мэдээллийн нэгдсэн санг үүсгэж, эрхлэн хөтөлнө.

11.7.Албадан эмчлэх эмнэлэг өөрийн үйл ажиллагааны чиглэлээр төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, хувь хүнтэй хамтран ажиллаж болно.

11.8.Албадан эмчлэх эмнэлгийн дотоод журмыг эмнэлгийн дарга батална.

11.9.Албадан эмчлэх эмнэлэг, түүний алба хаагчийн эрх зүйн байдалтай холбоотой энэ хуульд тусгаагүй бусад асуудлыг Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу зохицуулна.

12 дугаар зүйл.Мэргэжлийн удирдлага

12.1.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх төв байгууллага согтуурах, мансуурах донтой хүнийг албадан эмчлэх ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангаж, дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

12.1.1.албадан эмчлэх эмнэлгийн мэргэжилтнийг мэргэшүүлэх, давтан сургах ажлыг зохион байгуулах, эмнэлгийн мэргэжилтнээр хангах ажилд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

12.1.2.эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хяналт тавих;

12.1.3.стандартын шаардлагад нийцсэн оношилгоо, эмчилгээний багаж, тоног төхөөрөмж, эмнэлгийн хэрэгсэлтэй эсэхэд хяналт тавьж, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх;

12.1.4.эмчилгээний аргачлалыг сайжруулах, үр дүнг тооцох, энэ чиглэлээр судалгаа, шинжилгээний ажлыг гүйцэтгүүлэх, цаашид баримтлах бодлого боловсруулах;

12.1.5.албадан эмчлэх эмнэлгийн үйл ажиллагааг эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх бусад байгууллагын үйл ажиллагаатай уялдуулан зохион байгуулах;

12.1.6.шаардлагатай тохиолдолд эмчлүүлэгчийг төрөлжсөн болон нэгдсэн эмнэлгийн үйлчилгээнд хамруулах;

12.1.7.хуульд заасан бусад.

12.2.Согтуурах, мансуурах донтой хүнийг албадан эмчлэх журмыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.